

Monta de primavara și producția de lapte a fermei

Descriere imagine:
Caprine

Foarte mulți crescători m-au consultat cu privire la posibilitatea de a monta caprele în perioada de primavara. Motivele lor sunt diverse, dintre care primeaza interesul de a avea lapte și în perioada de iarna, adica din luna octombrie până în martie.

Caprele sunt animale ciclice, a caror activitate de reproducere este strâns legata de durata zilei lumina. Spre deosebire de bovine, care intra în calduri tot timpul anului, la capre ciclul estral apare toamna (sezon normal) sau primavara (contrasezon), când raportul între zi și noapte este de 1:1. Astfel, pentru caprele care nu au fost montate în toamna, pentru cele care nu au ramas gestante, pentru tineretul din anul anterior care are o dezvoltare corporala de cel puțin 75% din greutatea de adult și pentru caprele care au avortat în stadiul incipient al gestației se poate organiza încă un sezon de monta în primavara.

Inducerea caldurilor la capre în extrasezon - protocol aplicat în Franța

Acest fenomen depinde de numeroși factori, dintre care amintim clima, rasa, stadiul fiziologic, prezența apilor, nivelul nutritiv, condițiile de creștere și, în special, fotoperiodismul.

Metodele pot fi naturale, în care prezența apului și programul de lumina sunt de baza, sau combinate, cu utilizarea progestativelor, a prostaglandinei și/sau a melatoninei.

Introducerea unui apă, în contrasezon, într-un lot de femele care au fost izolate de masculi poate declanșa ovulația la anumite femele receptive. Factorul apă este multisenzorial prin văz, auz, pipăit, însă mirosul are efectul cel mai puternic. Pentru stimulare se pot folosi apă prevăzută cu orz sau apă vesec tomizată (se secționează canalele deferente care asigură calea de transport a spermatozoizilor de la te

sticule).

În Franța, protocolul de inducere a caldurilor la capre prevede ca țapii și caprele să fie separați complet și în două luni înainte de data introducerii masculilor. Această condiție se aplică tuturor masculilor în vârstă de peste 3 luni. Pentru a respecta aceste cerințe, animalele trebuie să fie întreținute în adăposturi separate, situate la o distanță de cel puțin 100 m unul de altul. De asemenea, este de preferat ca activitățile zilnice să se efectueze mai întâi în adăpostul femelelor și mai apoi în cel al masculilor și să se schimbe îmbrăcămintea după ce s-a intrat în adăpostul țapilor înainte de a reveni în adăpostul femelelor, pentru a nu mirosi a țap.

Țapii se introduc în lotul de capre, respectând un raport de 1 țap la 10 capre. O rotație zilnică a țapilor menține o bună stimulare a femelelor. Contactul țapilor cu caprele trebuie să fie 24 de ore din 24, adică permanent până la împerechere. În perioada cât sunt împreună, crescătorul trebuie să se asigure că masculii manâncă și se odihnesc corespunzător.

Tratament fotoperiodic

Cercetătorii de la INRA Franța propun un tratament fotoperiodic care constă în alternanța a 90 de zile lungi (16 ore/zi de lumină) cu 60 de zile scurte (8-12 ore/zi de lumină). Pentru a asigura iluminatul 16 ore pe zi, se poate combina lumina naturală cu cea artificială. Astfel, se asigură lumina artificială prin lampi cu neon de la orele 6 la 9, respectiv de la 16 la 22 și lumina naturală în intervalul 9-16. Lampile cu neon trebuie să asigure o intensitate a luminii de cel puțin 200 de luxi la nivelul ochilor animalelor. În afara orelor de iluminat prevăzute, se va interzice orice sursă de lumină. Când programul de zile lungi se prelungește mai mult sau când orarul de lucru al crescătorului nu îi permite să asigure cel puțin 12 ore de noaptea absolută, pentru a simula corect o zi scurtă, fiecărei femele trebuie să îi fie aplicat un implant cu melatonină, iar fiecărui mascul îi sunt necesare trei, în prima zi a tratamentului cu zile scurte.

La finele perioadei cu zile scurte, introducerea țapilor va stimula caprele să intre în calduri. Pentru a avea o siguranță și mai mare, la 17 zile după introducerea țapilor se face o injecție cu prostaglandina, 75 μg c loprostenol (PGF₂). În acest caz caprele vor intra în calduri la 70 de ore după injecție.

Metode de stimulare utilizate în SUA

Un protocol aplicat în SUA constă în separarea caprelor de țapi timp de 60 de zile în timpul iernii sau primăverii și asigurarea a 20 de ore de lumină, valorificând și lumina naturală din timpul zilei. Pentru asigurarea luminii artificiale se folosesc tuburi fluorescente (neon) care să furnizeze lumina strălucitoare la nivelul ochilor caprelor. Acest lucru se poate realiza prin utilizarea unor tuburi de 40-60 de wași amplasate la 2,5-2,7 m deasupra solului, asigurând un raport de 0,3 m tub la un metru patrat de pardoseală. În nici o parte din adăpost nu trebuie să existe umbre, iar noaptea caprele nu trebuie să aibă posibilitatea să vadă că e întuneric afara. După 60 de zile de lumină, timp de 20 de ore/zi, urmează o perioadă de 45 de zile de lumină naturală de 10-12 ore/zi. După acest interval de timp, se introduc țapii pentru a stimula și pentru a monta caprele. Deoarece caldurile sunt mai terse, se recomandă să se asigure un raport de un țap la 15 capre, pentru a fi siguri că țapii au oportunitatea de a monta caprele la care se manifestă caldurile.

Pentru caprele care nu intra în calduri se poate aplica un tratament hormonal prin utilizarea pesariilor cu progestative inserate intravaginal timp de 17-19 zile, după care se scot și se intervine cu o injecție cu 500-600 UI PMSG la 48 de ore.

Într-un alt protocol de iluminare s-a folosit un bec de 600 de wași la 37 mp, care asigură o intensitate lu

minoasa de 16 wa?i/mp la nivelul ochilor caprelor.

Rezultatele programului de monta

Indiferent de metoda folosita, rezultatele sunt extrem de variabile, ob?inându-se un procent de 30-70% ca pre fatate din totalul caprelor care au intrat în programul de monta. Siguran?a este mai mare când se folosesc tratamente cu prostaglandina ?i progestative, iar caldurile sunt mai grupate.

În ?ara noastra sunt crescatori care au încercat sa monteze caprele în luna aprilie, folosind doar ?apul pentru stimulare, metoda dublata de o hranire stimulativa a acestuia. Rezultatele s-au concretizat prin fatari în luna august într-o propor?ie de 30-40% din caprele intrate în programul de monta. Men?ionez ca aceste capre sunt cele care nu au ramas gestante toamna sau care au avortat în timpul iernii. Rezultatele ar putea fi mai bune daca se utilizeaza capre fara probleme de reproduc?ie, care pot fi mulse toamna ?i la începutul iernii, urmând a fi montate în primavara.

În lunile mai-iulie, când durata zilei este cea mai mare, se ob?in cele mai slabe rezultate. Caprele cu produc?ii mari de lapte se în?arca mai greu ?i efectul lacta?iei exercita o influen?a puternic negativa asupra intrarii caprelor în calduri.

Aplicarea montei în contrasezon, indiferent de marimea crescatoriei, constituie premisa uniformizarii produc?iei de lapte pe perioada unui an, eliminând perioadele fara venituri din vânzarea laptelui.

CONDI?IILE PE CARE TREBUIE SA LE ÎNDEPLINEASCA ?APII

- sa fie în vârsta de 2-6 ani ?i sa fi montat anterior;
- sa fie în condi?ie de reproduc?ie;
- sa fie sanato?i ?i hrani?i la nivelul cerin?elor;
- sa fie pregati?i prin program de lumina (se aplica acela?i program ca ?i la femele) pentru a fi activi sexual în momentul introducerii;
- sa nu fi fost trata?i medicamentos cu o luna înainte de a-i introduce între capre;
- sa aiba un libidou bine exprimat, pentru a induce reac?ia ovulatorie eficienta caprelor ?i comportamentul estral.

Material publicat în cadrul proiectului cu titlul 'Îmbunata?irea sustenabilita?ii, competitivita?ii si calita?ii laptelui in regiunea transfrontaliera România - Republica Serbia', finan?at de Uniunea Europeana prin Programul IPA de Cooperare Transfrontaliera România - Republica Serbia, proiect MIS ETC nr. 1233.

Sorin Octavian VOIA